

Belangen: Polderspel

Korte omschrijving werkvorm:

De leerlingen spelen in groepen een onderhandelings spel. De onderhandelingen rondom een nieuw sociaal akkoord nemen vaak veel tijd in beslag. Er ontstaat nadien vaak kritiek van werknemers en werkgevers op het akkoord. Omdat de drie sociale partners samen moeten werken, moeten ze echter onderhandelen en compromissen sluiten. Het volgende onderhandelings spel is er om leerlingen te laten ervaren hoe dat gaat.

Leerdoel:

- Leerlingen ervaren hoe moeilijk het soms is een compromis te sluiten.
- Leerlingen beseffen dat zowel het kabinet, de werkgevers als de werknemers hun standpunten hebben moeten aanpassen.

Duur:

60 minuten.

Benodigheden:

- Voor ieder subgroepje een set van 12 standpuntkaartjes.
Print de kaartjes voor werkgevers op blauw papier, de kaartjes voor werknemers op rood papier, voor het kabinet op groen papier.
- Voor ieder subgroepje een rolomschrijving.
- Voor ieder subgroepje een omschrijving met de vier thema's uit het sociaal akkoord.
- Schaar en scoreformulier voor ieder groepje.
- Witte kaartjes voor ieder groepje.

Aantal leerlingen in de klas	18	24	27	30
Aantal groepjes	2	3	3	3
Leerlingen per groepje	9	8	9	10
Subgroepjes	<i>Werkgevers: 3 Werknemers: 3 Kabinet: 3</i>	<i>Werkgevers: 3 Werknemers: 3 Kabinet: 2</i>	<i>Werkgevers: 3 Werknemers: 3 Kabinet: 3</i>	<i>Werkgevers: 3 Werknemers: 3 Kabinet: 4</i>

Zorg dat er voor ieder groepje een set rode, blauwe en groene kaartjes is.

Handleiding:

1. Verdeel de klas in groepen zoals in bovenstaande tabel, iedere groep wordt weer opgedeeld in de drie sociale partners.
2. Leg uit wat de bedoeling is.
 - **5 minuten**
De leerlingen krijgen van u een partij toegewezen (werkgevers, werknemers, kabinet). Vertel dat dit de drie sociale partners zijn. Zij maken een sociaal akkoord,

met daarin afspraken waar werknemers, werkgevers en kabinet zich aan moeten houden. Maar willen en kunnen zij ook een sociaal akkoord sluiten? Dat gaan de leerlingen vandaag proefondervindelijk ervaren.

- **10-15 minuten**
Elk groepje moet uit de 12 standpuntkaartjes vier standpunten kiezen die het beste passen bij de hun toegewezen partij (werkgevers, werknemers, kabinet). De leerlingen knippen daarna de vier door hen gekozen kaartjes uit.
 - **10 minuten**
Daarna mogen de leerlingen samen beslissen hoe belangrijk deze standpunten zijn. Het belangrijkste standpunt geven ze vier punten, het minst belangrijke krijgt één punt, enzovoort. Deze waardering moeten ze achterop het betreffende kaartje zetten (of op een apart blaadje als u de kaartjes nog een keer wilt gebruiken). De andere groepjes mogen de waardering van de standpunten niet te weten komen.
 - **20 minuten**
Nu gaan de sociale partners met elkaar onderhandelen. Ieder groepje krijgt een scoreformulier. Werkgevers, werknemers en kabinet zitten dus bij elkaar aan tafel. Het is de bedoeling dat er na 15 à 20 minuten een sociaal akkoord van vier punten op tafel ligt. De overeengekomen standpunten kunnen op het scoreformulier worden geschreven.
 - **5 minuten**
U geeft aan wanneer de vergadertijd voorbij is en de scores kunnen worden berekend. Op het opdrachtblad kunnen de leerlingen vinden hoe ze dat kunnen doen. U kunt eventueel helpen.
3. Geef ieder groepje zijn opdracht en een set standpuntkaartjes. De leerlingen kunnen aan het werk. Houd de tijd goed in de gaten. Maak uw leerlingen af en toe bewust van de tijd: ze moeten echt tegelijkertijd kunnen beginnen met de onderhandeling.
 4. Vraag van de hele klas even de aandacht voordat de onderhandelingen beginnen. Leg uit hoe ze kunnen onderhandelen. Natuurlijk vinden ze sommige standpunten belangrijker dan andere; dat blijkt uit de waardering op de achterzijde van de kaartjes. Ze kunnen op verschillende manieren onderhandelen:
 - Zij kunnen standpunten tegen elkaar inwisselen: 'als wij standpunt X mogen toevoegen, mogen jullie standpunt Y toevoegen'.
 - Zij kunnen standpunten afzwakken.
 - Zij kunnen standpunten samenvoegen: 'Nederland moet X, maar ook Y'.
 5. Stop de tijd na maximaal 20 minuten. Laat de groepjes nu de scores berekenen. Treed eventueel op als scheidsrechter. Indien nodig kunt u ook zelf de scores berekenen.
 - Wanneer een standpunt op de lijstjes van alle drie de partijen stond, krijgen de partijen ieder de punten die ze zelf aan het standpunt hebben toegekend.
 - Als een standpunt van een partij volledig is overgenomen, krijgt de partij de volledige punten die ze aan dit standpunt hadden toegekend. De andere twee krijgen niets.

- In geval van een compromis moeten de punten worden verdeeld. Tel de punten van de partijen op en deel door drie.
- Als standpunten zijn samengevoegd doe je hetzelfde: tel de punten van de partijen op en deel door drie.

De partij met de hoogste score heeft de onderhandelingen het best gevoerd.

Tip:

Als sommige groepjes voortijdig klaar zijn met de onderhandelingen, bereiden ze de persconferentie voor. Hoe zorgen ze dat de achterban van alle drie de partijen tevreden is?

Vier thema's sociaal akkoord

In dit spel gebruiken we vier thema's uit het sociaal akkoord. Over ieder thema ontvangen de leerlingen drie stellingen. Zij moeten vervolgens kiezen welke stellingen het best bij hun 'partij' passen.

A: WW

Als je je baan kwijtraakt, ontvang je nu 38 maanden werkloosheidsuitkering (WW). Dat is een percentage van je laatstverdiende loon. Daarna krijg je bijstand. Dat is een veel lager bedrag.

B: Ontslag

Het is crisis. De werkloosheid loopt op. Moeten mensen sneller ontslagen kunnen worden, of is het belangrijker om werknemers te beschermen? Wat doen we aan de werkloosheid onder jongeren en ouderen?

C: Arbeidsgehandicapten

Mensen die door hun handicap niet zonder aanpassing kunnen werken, hebben vaak moeite om aan een baan te komen. Hoe zorg je dat deze groep in de crisis aan een baan komt? Met een quotum, waarbij een bedrijf een vast percentage arbeidsgehandicapten in dienst moet nemen?

D: Flexwerk

Flexwerkers zijn mensen met een tijdelijk contract: een 0-urencontract of uitzendkrachten. Er komen steeds meer flexwerkers. Na drie tijdelijke contracten moet je een vast contract krijgen, maar veel werkgevers houden zich hier niet aan. Zij laten iemand drie maanden niet werken en nemen hem dan opnieuw aan.

Antwoordmodel stellingen

A WW

1. Er moet niets veranderen aan de werkloosheidsuitkering.
2. Mensen die ontslagen zijn moeten maximaal 2 jaar een werkloosheidsuitkering krijgen.
3. Er moet meer geld gaan naar de bestrijding van ouderenwerkloosheid dan naar jeugdwerkloosheid. (sociaal akkoord)

B ONTSLAG

1. Ingrijpende maatregelen ontslagrecht pas instellen in 2016, als de crisis voorbij is. (sociaal akkoord)
2. Mensen moeten makkelijker ontslagen kunnen worden.
3. Het ontslagrecht moet niet gewijzigd worden.

C ARBEIDSGEHANDICAPTEN

1. In 2015 moeten er 5.000 nieuwe banen bijkomen voor arbeidsgehandicapten. Als dit niet lukt, komt er een quotum. (sociaal akkoord)
2. Er moet een quotum komen. 5% van het personeel van alle bedrijven moet bestaan uit arbeidsgehandicapten.
3. De overheid geeft subsidie aan bedrijven die mensen met een arbeidsbeperking in dienst nemen.

D FLEXWERK

1. Na drie tijdelijke contracten moet je een vast contract krijgen, of je mag zes maanden niet werken. (sociaal akkoord)
2. Na drie tijdelijke contracten moet je altijd een vast contract krijgen.
3. Na drie tijdelijke contracten moet je een vast contract krijgen, of je mag drie maanden niet werken.

Opdracht: Werkgevers

Ronde 1: Wat zijn jullie standpunten? (max. 10 minuten)

Jullie zijn de werkgevers en moeten met werknemers en kabinet een sociaal akkoord maken. Waarvoor maken jullie je sterk? Kies vier standpunten die bij de werkgevers passen. Jullie kunnen kiezen uit vier thema's en 12 standpunten. Zijn jullie klaar? Check bij jullie docent of je het goed hebt gedaan en knip dan deze vier kaartjes uit. Jullie hebben ze nodig in het onderhandelingspel.

Ronde 2: Hoe belangrijk zijn de standpunten? (max. 10 minuten)

In deze ronde geven jullie een waardering aan de vier geselecteerde standpunten. Welke standpunten vinden jullie als werkgevers het belangrijkste? En welke het minst belangrijk? Het belangrijkste standpunt geven jullie vier punten. Het minst belangrijke standpunt geven jullie één punt. Schrijf de waardering achterop het standpuntkaartje. Het is belangrijk dat de andere partijen niet weten welke waardering jullie aan de standpunten hebben gegeven.

Jullie moeten straks in de onderhandelingen zoveel mogelijk punten binnenhalen. Bepaal alvast jullie strategie. Mogelijke onderhandelingsstrategieën:

- A. Jullie kunnen standpunten tegen elkaar inwisselen: 'als wij standpunt X mogen toevoegen, mogen jullie standpunt Y toevoegen'.
- B. Jullie kunnen standpunten afzwakken.
- C. Jullie kunnen standpunten samenvoegen: 'Nederland moet X, maar ook Y'.

Ronde 3: Waar kunnen jullie samenwerken? (max. 20 minuten)

Jullie gaan nu met de werknemers en het kabinet om de tafel zitten. Jullie opdracht is om tot een sociaal akkoord met vier standpunten te komen. Dit akkoord wordt samengesteld uit jullie standpunten en die van werknemers en kabinet. Als eerste kijken jullie of er overlappende standpunten zijn. Zo ja, dan leggen jullie die in het midden, met de waardering naar beneden!

Hebben jullie een akkoord bereikt? Schrijf dan het overeengekomen standpunt op witte kaartjes. Leg de kaartjes die tot het compromis hebben bijgedragen onder het kaartje van het sociaal akkoord.

Ronde 4: Score (max. 5 minuten)

Als er een sociaal akkoord is van vier standpunten, worden de punten opgeteld.

- Wanneer een standpunt op de lijstjes van meerdere partijen stond, krijgen ze ieder de punten die ze zelf aan het standpunt hebben toegekend.
- Wanneer een standpunt van jouw partij volledig is overgenomen, dan krijgt jouw partij de punten die jullie zelf aan het standpunt hebben gegeven. Andere partijen krijgen niets.
- In veel gevallen zullen de partijen voor een compromis kiezen. Dat kan wanneer standpunten gedeeltelijk worden overgenomen, gedeeltelijk overeenkomen of twee standpunten kunnen worden samengevoegd. In het geval van een compromis moeten de partijen de punten verdelen: tel de waarderingen van werkgevers, werknemers en kabinet op en deel die door drie. (In sommige gevallen kan het zo zijn dat uit een compromis duidelijk blijkt dat één partij meer punten verdient. Je kunt de punten dan overeenkomstig de invloed op het compromis verdelen.)
- Halve punten mogen tot een hele punt worden afgerond. De punten worden per partij opgeteld. De partij met de hoogste score heeft uiteindelijk het spel het beste gespeeld.

Opdracht: werknemers

Ronde 1: Wat zijn jullie standpunten? (max. 10 minuten)

Jullie zijn de werknemers en moeten met de werkgevers en het kabinet een sociaal akkoord sluiten. Waarvoor maken jullie je sterk? Kies vier partijstandpunten die bij de werknemers passen. Jullie kunnen kiezen uit vier thema's en 12 standpunten. Zijn jullie klaar? Check bij jullie docent of je het goed hebt gedaan en knip dan deze vier kaartjes uit. Jullie hebben ze nodig in het formatiespel.

Ronde 2: Hoe belangrijk zijn de standpunten? (max. 10 minuten)

In deze ronde geven jullie een waardering aan de vier geselecteerde standpunten. Welke standpunten vinden jullie als werknemers het belangrijkste? En welke het minst belangrijk? Het belangrijkste standpunt geven jullie vier punten. Het minst belangrijke standpunt geven jullie één punt. Schrijf de waardering achterop het standpuntkaartje. Het is belangrijk dat de andere partijen niet weten welke waardering jullie aan de standpunten hebben gegeven.

Jullie moeten straks in de onderhandelingen zoveel mogelijk punten binnenhalen. Bepaal alvast jullie strategie. Mogelijke onderhandelingsstrategieën:

- A. Jullie kunnen standpunten tegen elkaar inwisselen: 'als wij standpunt X mogen toevoegen, mogen jullie standpunt Y toevoegen'.
- B. Jullie kunnen standpunten afzwakken.
- C. Jullie kunnen standpunten samenvoegen: 'Nederland moet X, maar ook Y'.

Ronde 3: Waar kunnen jullie samenwerken? (max. 20 minuten)

Jullie gaan nu met de werknemers en het kabinet om de tafel zitten. Jullie opdracht is om tot een akkoord met 10 standpunten te komen. Dit akkoord wordt samengesteld uit jullie standpunten en die van werknemers en kabinet. Als eerste kijken jullie of er overlappende standpunten zijn. Zo ja, dan leggen jullie die in het midden, met de waardering naar beneden!

Hebben jullie een akkoord bereikt? Schrijf dan het overeengekomen standpunt op witte kaartjes. Leg de kaartjes die tot het compromis hebben bijgedragen onder het kaartje van het sociaal akkoord.

Ronde 4: Score (max. 5 minuten)

Als er een sociaal akkoord is van vier standpunten, worden de punten opgeteld.

- Wanneer een standpunt op de lijstjes van meerdere partijen stond, krijgen ze ieder de punten die ze zelf aan het standpunt hebben toegekend.
- Wanneer een standpunt van jouw partij volledig is overgenomen, dan krijgt jouw partij de punten die jullie zelf aan het standpunt hebben gegeven. Andere partijen krijgen niets.
- In veel gevallen zullen de partijen voor een compromis kiezen. Dat kan wanneer standpunten gedeeltelijk worden overgenomen, gedeeltelijk overeenkomen of twee standpunten kunnen worden samengevoegd. In het geval van een compromis moeten de partijen de punten verdelen: tel de waarderingen van werkgevers, werknemers en kabinet op en deel die door drie. (In sommige gevallen kan het zo zijn dat uit een compromis duidelijk blijkt dat één partij meer punten verdient. Je kunt de punten dan overeenkomstig de invloed op het compromis verdelen.)
- Halve punten mogen tot een hele punt worden afgerond. De punten worden per partij opgeteld. De partij met de hoogste score heeft uiteindelijk het spel het beste gespeeld.

Opdracht: kabinet

Ronde 1: Wat zijn jullie standpunten? (max. 10 minuten)

Jullie zijn het kabinet en moeten met de werkgevers en de werknemers een sociaal akkoord sluiten. Waarvoor maken jullie je sterk? Kies vier partijstandpunten die bij het kabinet passen. Jullie kunnen kiezen uit vier thema's en 12 standpunten. Zijn jullie klaar? Check bij jullie docent of je het goed hebt gedaan en knip dan deze vier kaartjes uit. Jullie hebben ze nodig in het onderhandelingsspel.

Ronde 2: Hoe belangrijk zijn de standpunten? (max. 10 minuten)

In deze ronde geven jullie een waardering aan de vier geselecteerde standpunten. Welke standpunten vinden jullie als kabinet het belangrijkste? En welke het minst belangrijk? Het belangrijkste standpunt geven jullie vier punten. Het minst belangrijke standpunt geven jullie één punt. Schrijf de waardering achterop het standpuntkaartje. Het is belangrijk dat de andere partijen niet weten welke waardering jullie aan de standpunten hebben gegeven.

Jullie moeten straks in de onderhandelingen zoveel mogelijk punten binnenhalen. Bepaal alvast jullie strategie. Mogelijke onderhandelingsstrategieën:

- A. Jullie kunnen standpunten tegen elkaar inwisselen: 'als wij standpunt X mogen toevoegen, mogen jullie standpunt Y toevoegen'.
- B. Jullie kunnen standpunten afzwakken.
- C. Jullie kunnen standpunten samenvoegen: 'Nederland moet X, maar ook Y'.

Ronde 3: Waar kunnen jullie samenwerken? (max. 20 minuten)

Jullie gaan nu met de werknemers en de werkgevers om de tafel zitten. Jullie opdracht is om tot een akkoord met vier standpunten te komen. Dit akkoord wordt samengesteld uit jullie standpunten en die van werknemers en werkgevers. Als eerste kijken jullie of er overlappende standpunten zijn. Zo ja, dan leggen jullie die in het midden, met de waardering naar beneden!

Hebben jullie een akkoord bereikt? Schrijf dan het overeengekomen standpunt op witte kaartjes. Leg de kaartjes die tot het compromis hebben bijgedragen onder het kaartje van het sociaal akkoord.

Ronde 4: Score (max. 5 minuten)

Als er een sociaal akkoord is van vier standpunten, worden de punten opgeteld.

- Wanneer een standpunt op de lijstjes van meerdere partijen stond, krijgen ze ieder de punten die ze zelf aan het standpunt hebben toegekend.
- Wanneer een standpunt van jouw partij volledig is overgenomen, dan krijgt jouw partij de punten die jullie zelf aan het standpunt hebben gegeven. Andere partijen krijgen niets.
- In veel gevallen zullen de partijen voor een compromis kiezen. Dat kan wanneer standpunten gedeeltelijk worden overgenomen, gedeeltelijk overeenkomen of twee standpunten kunnen worden samengevoegd. In het geval van een compromis moeten de partijen de punten verdelen: tel de waarderingen van werkgevers, werknemers en kabinet op en deel die door drie. (In sommige gevallen kan het zo zijn dat uit een compromis duidelijk blijkt dat één partij meer punten verdient. Je kunt de punten dan overeenkomstig de invloed op het compromis verdelen.)
- Halve punten mogen tot een hele punt worden afgerond. De punten worden per partij opgeteld. De partij met de hoogste score heeft uiteindelijk het spel het beste gespeeld.

Vier thema's sociaal akkoord

WW

Als je je baan kwijtraakt, ontvang je nu 38 maanden werkloosheidsuitkering (WW). Dat is een percentage van je laatstverdiende loon. Daarna krijg je bijstand. Dat is een veel lager bedrag.

Ontslag

Het is crisis. De werkloosheid loopt op. Moeten mensen sneller ontslagen kunnen worden, of is het belangrijker om werknemers te beschermen? Wat doen we aan de werkloosheid onder jongeren en ouderen?

Arbeidsgehandicapten

Mensen die door hun handicap niet zonder aanpassing kunnen werken hebben vaak moeite om aan een baan te komen. Hoe zorg je dat deze groep in de crisis aan een baan komt? Met een quotum, waarbij een bedrijf een vast percentage arbeidsgehandicapten in dienst moet nemen?

Flexwerk

Flexwerkers zijn mensen met een tijdelijk contract: een 0-urencontract of uitzendkrachten. Er komen steeds meer flexwerkers. Na drie tijdelijke contracten moet je een vast contract krijgen, maar veel werkgevers houden zich hier niet aan. Zij laten iemand drie maanden niet werken en nemen hem dan opnieuw aan.

Standpunten

WW Er moet niets veranderen aan de werkloosheidsuitkering.	WW Mensen die ontslagen zijn moeten maximaal 2 jaar een werkloosheidsuitkering krijgen.
WW Er moet meer geld gaan naar de bestrijding van ouderenwerkloosheid dan naar jeugdwerkloosheid.	ONTSLAG Ingrijpende maatregelen ontslagrecht pas instellen in 2016, als de crisis voorbij is.
ONTSLAG Mensen moeten makkelijker ontslagen kunnen worden.	ONTSLAG Het ontslagrecht moet niet gewijzigd worden.

ARBEIDSGEHANDICAPTEN In 2015 moeten er 5.000 nieuwe banen bijkomen voor arbeidsgehandicapten. Als dit niet lukt komt er een quotum.	ARBEIDSGEHANDICAPTEN De overheid geeft subsidie aan bedrijven die mensen met een arbeidsbeperking in dienst nemen.
ARBEIDSGEHANDICAPTEN Er moet een quotum komen. 5% van het personeel van alle bedrijven moet bestaan uit arbeidsgehandicapten.	FLEXWERK Na drie tijdelijke contracten moet je een vast contract krijgen, of je mag 6 maanden niet werken.
FLEXWERK Na drie tijdelijke contracten moet je altijd een vast contract krijgen.	FLEXWERK Na drie tijdelijke contracten moet je een vast contract krijgen, of je mag drie maanden niet werken.

Scoreformulier

Welke standpunten komen er in jullie sociaal akkoord?

Schrijf ze hier op en bereken hoeveel punten ieder groepje heeft verdiend.

Standpunt	Punten werkgevers	Punten werknemers	Punten kabinet
A			
B			
C			
D			
	Totaal:	Totaal:	Totaal: